

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА I О БРОЈ 3 ◇ БУДВА 15. АВГУСТ 1972.

ЦИЈЕНА 1 ДИН.

ВЕЛИКО СЛАВЉЕ У ПРЖНОМ

НОВИ ВОДОВОД ПУШТЕН У РАД

Дошао је велики дан за општину Будва. То је 6. август дан свечаног отварања водовода Подгорска врела — Пржно. Мјештани, градитељи, званице и бројни туристи, испод густих маслињака у Пржном са нестриљењем су очекивали почетак свечаности. Градска музика је уопштина атмосфера.

Поздравне говоре одржали су предсједник општине Будва Мило Медиговић и директор Фонда за изградњу комуналних објекта Мирко Ивановић. Почасне званице су аплаузом поздравиле прецијеца врпце. Жарко Булајић предсједник Извршног вијећа СР Црне Горе, је тиме дао знак за пуштање водовода у рад.

Водовод је прорадио. Потекла је хладна планинска вода. Жеђ је престала за наредних петнаест година. Остварено је

оно што смо дуго жељели. Удруженим снагама упустили смо се у велики подухват који је доносио одрицања или задовољство да се успјело. Један велики проблем је ријешен, може се приступити новим остварењима.

Нека нам пример је водовода будве будућег рада. Изјавимо из усих оквира, ставимо општи друштвени интерес изнад свега и кренимо заједно напред у решавању даљих проблема. Отклонимо заједнички препреке, које спречавају прерастање ове регије у метрополу светског туризма.

Удружене снаге Будве су способне за велике подухвате, за велика дела. На то нас обавезује дуг према друштвеној заједници, која је на овом подручју уложила огромна средства.

У ОВОМ БРОЈУ

- ◊ ЧИЈИ ЂЕ БИТИ ЈАДРАНСКИ САЈАМ
- ◊ О СПОРНОЈ ПЛАЖИ МОГРЕНСКОЈ
- ◊ ЕХО СА ЈАЗА
- ◊ АТАК ОУП-а БУДВА НА „ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ“
- ◊ АНИКА СКОВРАН — ЗА „ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ“
- ◊ ОБЕЋАНИ ИНТЕРВЈУ ДРАГАНА ЦАЈИЋА

О социјалним неједнакостима

— ПРИПРЕМЕ ЗА X ОПШТИНСКУ КОНФЕРЕНЦИЈУ СК БУДВЕ СУ У ТОКУ

Десета сједница Општинске конференције Савеза комуниста Будва одржаће се ускоро. Како смо обавијештени у Секретаријату Општинске конференције, тема овог скупа будванских комуниста биће — Социјалне неједнакости на подручју будванске општине и задаци комуниста у њиховом отклањању. Поред чланова конференције овом скупу ће присуствовать и представници друштвено-политичких организација, чланови Комисија за друштвени надзор и представници радних организација са подручја општине.

— РАЗГОВОР СА МИШОМ БРАИЛОМ

Којим путем у интеграцију?

У овом броју штампамо мишљење о овом проблему, друга Миша Брајила, директора Дирекције за туризам „Монтенегротуриста“, иначе предсједника Издавачког савјета „Приморских новина“.

Познато Вам је да се о интеграцији туристичко-угоститељске привреде у општини Будва као и читавој Републици одавно расправља, да су постојале разне идеје о облицима интеграције, али да обично грађанин мало зна

у којој се то фази налази. Осма сједница ОК СК је поново актуелизовала ово питање, па да ли би хтели, „за Приморске новине“, да изнесете Ваше мишљење о томе:

Добро је да је Општинска конференција СК Будва у својим Закључцима 8. сједнице истакла задатак комуниста да ради на интеграцији туристичко-угоститељске привреде. То је иначе ранији закључак Централног комитета СК Црне Горе, од (Наставак на страни 2.)

ПОЧЕТАК КООРДИНАЦИЈЕ

Под редним бројем 5. Закључака Девете сједнице Општинске конференције Савеза комуниста Будва стоји: „Конференција истиче као посебно значајно питање координације рада на нивоу општине и обавезује комунисте који се налазе на руководећим функцијама у свим структурама, да у складу са овим Закључком обезбиђе такву координацију рада.“

Прилазећи овим питањима, предсједник Општинске конференције друг Крсто Борета, сазвао је састанак којем су присуствовали руководиоци свих друштвено - политичких организација као и предсједници Скупштине општине, Општинског вијећа, Вијећа радних заједница и секретар Скупштине.

Сви присутни су сматрали да имају што да кажу и сви су почињали тиме, да је већ било вријеме да се почне са координирањем рада свих друштвених фактора општине. Анализирано је

(M. P.)

У ИШЧЕКИВАЊУ РЈЕШЕЊА

Чији ће бити Јадрански сајам

Савјет за привреду и финансије СО Будва и стручна служба предлажу да се Јадрански сајам уступи „Авали“.

Скупштина општине Будва је донијела коначну одлуку о раскидању уговора са „Економском пропагандом“ из Београда у вези са Јадранским сајамом, с тим што сајамски простор за 1972. годину и даље користи „Економску пропаганду“.

До оваквог епилога дозвели су поремећени односи између уговорача, чиме је нанесена штета и једној и другој страни, а посебно самом Јадранском сајму. Нећемо узлазити у историјат њихових односа и упуштати се у реалност тешких оптужби једне и друге стране. Таколико су ти односи међусобно испреплетани да ће се тек међусобним свођењем рачуна утврдити право стање ствари.

Несвакидашњи поступак „Економске пропаганде“

Знамо само једно. Скупштинска одлука да се сајамски програм за 1972. годину повери „Економској пропаганди“ донесена је на тражење ЕП уз обrazloženje да је за ову годину ушла у одређене уговорне аранжмане са излагачима и да би одустајањем од сајма претрпела велику штету. Такав захтјев и одлука о томе услиједили су у вријeme када је и једна и друга уговорена страна преостала да испуњава своје обавезе.

„Економска пропаганда“ је добро знала да Општинска скупштина, и то баш због међусобног неиспуњења обавеза није у могућности да изгради прилазни пут и прилазе павиљонима Јадранског сајма, јер је њен рачун блокиран за суму преко 200 000 старих динара. Ипак се ЕП прихватила организације програма Јадранског сајма за ову годину.

Чему онда грандиозне оптужбе на рачун СО Будва на реклами панонима у празној хали? Чему овакви поступци, који се косе са добрым пословањем, са социјалистичким моралом?

Одговорни руководиоци „Економске пропаганде“, направили су лошу реклами прво себи, јер су и прошле године под истим условима организовали по њиховом мишљењу, успјело сајамске приредбе. Прилазни путеви нису били смртња излагачима прошле године да масовно учествују на сајамским манифестијама. Уколико су смртња ове године, кривицу могу да сиса — обе уговораче, а не само један. Када оба уговорача престану да извршавају међусобне обавезе не може један од њих једнострano тражити испуњавање обавеза, другог и излагати једну уставнову јавном шиканирању.

Да је СО Будва обавијестила јавност да је због неизмирених обавеза „Економска пропаганда“ у

немогућности да исплатиличne дохотке својим радницима, заслужи би исти друштвени пријекор. Грешка треба да представља поуку

До чега доводе непречизни и нереални уговори у џедији смо. Тако се више не смије радити. Са новим власником Сајма, ма ко то био, морају се у детаље прецизирати међусобна права и обавезе. Физиономија Јадранског сајма не смије бити нарушена. Програм Јадранског сајма мора остати под контролом Општинске скупштине.

Закључак СО Будва је спроведен

Поступајући по закључку скупштине, стручна служба за урбанизам је израдила програм развоја Јадранског сајма, одредила програмом његову физиономију сходно смјерницама пројекта Јужни Јадран. Стручна служба органа управе је овај програм доставила свим заинтересованим радним организацијама ради давања послуда о преузимању Сајма уз обавезу да до 25. јуна 1972. године уз захтјев доставе и одлуку њиховог радничког савјета о преузимању Јадранског сајма у Будви.

У предвиђеном року само је Угоститељско предузеће „Авала“ доставило понуду о комплетном преузимању Јадранског сајма, док је понуда Споловно-трговниског предузећа „Индустријимпорт“ из Титограда пристигла некомплетна, без одлуке Радничког савјета, а са накнадно достављеном одлуком пословног одбора.

Грађевинско архитектонско пројектно предузеће, из Загреба доставило је понуду без одлуке Радничког савјета, с тим што је у захтјеву тражило да за овај објекат само врши пропаганду и пројектовање изложбеног простора. Остале радне организације нијесу доставиле понуде ни послује предвиђеног рока.

Савјет за привреду и финансије СО Будва, на својој последњој сједници, разматрајући приспјеле понуде и прихватио предлог стручне службе да се Скупштини предложи да Јадрански сајам уступи хотелском предузећу „Авала“.

Уколико овај предлог буде прихваћен, „Авала“ ће уложити значајна средства за културу и цјелокупну организацију културне дјелатности препустити Културном центру у Будви.

О томе ће одлучити одборници на наредној скупштини.

Д. Јововић

(Наставак са 1. стране)

прије 4—5 година, кад је формиран „Монтенегро туриста“. У том времену постојала је и идеја Привредне коморе Црне Горе, а која се сводила на то, да се изврше локалне интеграције, и то једна за подручје Улциња и Бара, једна за будванску регију и једна у Боки Которској.

Ми смо онда сматрали да предлог Коморе није добар, и зато је подржано остваривање интеграције у оквирима „Монтенегротуриста“. Истина, њу смо остварили дјелимично. Јер, Херцег-Нови, Тиват и Бар, нијесу ушли у ову интеграцију. У најновије вријеме „Монтенегротурист“ је, полазећи од Уставних амандмана 21., 22. и 23., стао на становиште да је потребно иницијативи да толико на физичко спајање, не на онај класични вид интеграције, него на нови, модерни, у складу са Амандманима. Таква интеграција мора да поштује сва права основних организација удруженог рада, а те основне организације, по Уставним амандманима, имају права да стичу и расподељују доходак, да расподељују личне дохотке, да одлучују о инвестицијама итд. Према томе, у таквим условима, преостаје онај прави, економски вид интеграције, то јест интегрисање на вишем организационом нивоу само оних задатака и оних послова који се економичије обављају за потребе основних организација удруженог рада на нивоу дирекције, на нивоу заједничких служби итд. Ми смо већ у том смислу потписали уговор о dugotочnoj пословној сарадњи са угоститељским предузећем

Ових дана: препуње плаже

ћем „Оногашт“ из Никшића, са хотелом „Парк“ из Будве, а на јесен предстоји интегрисање у „Монтенегротурист“ хотелских предузећа из Тивта и Бара. О томе смо већ обавили потребне консултације и припреми и ускоро те организације треба о томе да донесу одлуку.

Што се тиче интеграције у оквиру једне општине, конкретно будванске, у овом случају ја нијесам за то. Мислим да би то само одговолчило ону праву интеграцију, то јест интеграцију читавог црногорског угоститељства. У условима модерног туризма, кад се у свијету интегришу врло мноћне фирме, кад наступамо на тржишту уз врло оштру конкуренцију, ми морамо да извршимо интеграцију у оквиру Црне Горе, једну јединствену интеграцију угоститељства и туризма, и морамо остварити врло тијесну кооперацију са пољопривредом, са трговином, а вјероватно и са неким другим гранама. Чак и тако интегрисани нећемо бити довољно јаки у југословенским и европским размјерама, па би смо морали размислити о томе да потражимо у оквиру Југославије неког јаког партнера да би заједно наступали на свјетско тржиште. Зато ја мислим да парцијална интеграција не постиже, у условима Амандмана, свој циљ — друштвене односе које желimo постићи са доњем промјеном Уставних амандмана. А за пословно-економску способност нужна је шира асоцијација. Ако треба да ојачамо своје преговарачке позиције, да подигнемо организацију на виши, модернији, ниво; да успјешније координирамо наш привредних активности које директно судељују у туризму — онда нам одговара само шира, у црногорским оквирима, па и шире, организована интеграција.

Што мислите, да ли би хоризонтална интеграција (између угоститељских предузећа) поспешила вертикалну интеграцију, о којој сте говорили?

Уколико би та будванска интеграција поспешила ову, онда би могла доћи у обзир, али то је ствар тих радних организација, комуниста те три радне организације, да очијене да ли је њихов крајњи циљ спајање „Авале“, „Светог Стефана“ и „Паласа“ или је то само једна етапа на путу ове интеграције на вишем нивоу.

У којем обиму је остварена до сада сарадња кроз „Монтенегротурист“?

Продаја капацитета, трговина и пропаганда, и све ово само дјелимично. Заправо, „Монтенегротурист“ је још увијек, више агенција него једна већа и јача асоцијација угоститељско-туристичке привреде Црне Горе. Према томе, постоји још много послова и много чвршића, на економским основама засновани, послови на даљој интеграцији.

Да ли је „Монтенегротурист“ само агенција?

Они који тако причају, односно који се тако понашају, мислим да дубоко гријеше Нама се десава да страна партнери у преговорима са појединим нашим чланцима наступају, а да се те чланице нису претходно договориле какав став да заузму према страном партнери. Таква ситуација захтијева чвршиће повезивање и бољу припрему за наступање на инострано тржиште. У том смислу, недавно је формирана једна заједничка комисија „Монтенегротуриста“ за продају капацитета на иностраном тржишту.

На подручју општине има више пословница других агенција. Бисте ли о томе нешто рекли?

Истина је да у Црној Гори, а и у овој општини, има много других путничких агенција чије се централе налазе ван подручја и општине и Републике. Мислим да ће чланови асоцијације „Монтенегротуриста“ морати убудуће да раде без посредства агенција, јер је то у њиховом економском интересу, а то је и у интересу подручја. Друкчије ће бити када пословнице агенција постану основне организације удруженог рада, и када према Уставним амандманима буду самостално спољалагале дохотком, што ће им пружити могућност да зарађују на оном подручју где су и зарађена.

Што Савез комуниста треба да учини на плану интеграције?

Има доста комуниста који су на ријечима за, а у пракси против интеграције. Комунисти ријечју и конкретном акцијом морају доказати да су за интеграцију. Не може се лицитирати са одлуком Савеза комуниста. Одлука се мора спровести у живот. Акција Савеза комуниста ће условити диференцијацију, а то је једнина начин да се рашичите ствари.

P.

МОГРЕНСКА ПЛАЖА СПОРНА

ШТО КАЖУ У „АВАЛИ“

У прошлом броју смо објавили дио написа који се односи на питање плажа на подручју општине Будва. У овом броју објављујемо одговор „Авале“. Ми смо другачије замислили разматрање питања, али је генерални директор, „Авале“, друг Симо Кулач, изричito затражио да се у оквиру одговора обавезно штампа писмо предузета, упућено предсједнику Скупштине општине Будва, још 1970. године, што и чинимо.

Ево текста тог писма.

Дирекција за урбанизам, комуналне и стамбене послове пословним актом број 74/1, од 16. 7. 1970. године, објавијестила нас је да је Скупштина општине формирањем поменуте Дирекције, предала на уређење и коришћење плаже новооснованој Дирекцији.

Поред обавештења којег смо добили под горњим бројем, вршилац дужности директора инж. Борис Маркишић је дана 3. августа 1970. године дошао код генералног директора овог предузета и затражио да му у име „Авале“ уступи плаже које ово предузете експлоатише.

Прије свега сматрамо да се ради о заблуди, јер не можемо да схватимо да би неко на овом степену развоја радничког и друштвеног управљања на нашој земљи, могао доноји-ти такав акт, којим се једна радна организација и њени радници лишавају својих основних уставних и законских права.

Као што вам је познато хотелско предузете „Авала“ — Будва, је водећа радна организација која се бави организацијом туристичког промета и боравка гостију у нашој комуни. Њен нагли развој условљен је управо постојањем природних љепота са којима располаже овај крај у првом реду плажа, и када не би истих било тај развој био би онемогућен.

Предузете је пришло изградњи читавих комплекса хотела, али и не само хотела, већ и плажа, јер је немогуће замислити холески комфор без комфора на плажи.

Тако смо 1965. године извршили проширење Словенске плаже и њено комфорисање, како би могла да у потпуности опслужи више од 2.000. гостију. На бази тако уређене плаже, снабдевене свим потребним реквизитима и уређајима, пристали смо изградњи капацитета који су данас изграђени и у употреби на овој локацији.

Прије дводесет година извршили смо уређење и плаже испред хотела „Спландид“, а сада је у изградњи дио испред новог хотелског комплекса у Бечићима. Не само да смо ишли на проширење пjeшчаних плажа, снабдјевених са санитарним и другим уређајима, већ и са комплетирањем читавог приобалног зонинга, са зеленим површинама, неопходно потребним за комплетну рекреацију госта на плажи.

Исто тако ово предузете сваке године је изложено издацима ради чиšћења од наноса бујица природне плаже „Могрен“, набавком опреме за плажу и друго, и све то

и које чине саставни дио хотелског конфора.

Новоформирана Дирекција би направила веома захвална услугу нашем подручју, уколико би се старала о такозваним „ничијим“ плажама, које су потпуно запуштене, а таквих плажа има доста и представљају право ругло, јер су извор нечистоте, загађености и дају утисак потпуно неорганизованог туристичког подручја. Али, то је ваша брига да свакој радној организацији дате друштвени задатак.

С другарским поздравом.

Директор,

Симо Кулач, с. р.

По свему судећи писмо је имало ефекта, јер до доношења Одлуке о уређивању и коришћењу плажа у овој години, то питање више није покретано.

Из ранијег написа познато је, да је Скупштина општине закључила, да предсједник Скупштине покуша наћи заједничко решење, са представницима „Аvalе“. Решење нађено је, па је договорено да Раднички савјет „Аvalе“ размотрито питање и да евентуалне приједбе на Одлуку.

Раднички савјет „Аvalе“ је 6. јула ове године одржало сједницу искључиво правно власника, односно корисника средстава, „Спорно је и то што Општинска скупштина има жељу да доминира над плажама и да том доминацијом истисне „Аvalу“ из посједа истих“ — ово је рекао одборник Скупштине општине и члан Радничког савјета „Аvalе“. Треба захтјевати од Скупштине да „Аvalи“ уступи плаже на неограђеној вријеме, како би се могле оградити, јер су преко инвестиција које су у њих уложене претворене у купалишта хотела.

Раднички савјет „Аvalе“ је 6. јула ове године одржало сједницу искључиво правно власника, односно корисника средстава, „Спорно је и то што Општинска скупштина има жељу да доминира над плажама и да том доминацијом истисне „Аvalу“ из посједа истих“ — ово је рекао одборник Скупштине општине и члан Радничког савјета „Аvalе“. Треба захтјевати од Скупштине да „Аvalи“ уступи плаже на неограђеној вријеме, како би се могле оградити, јер су преко инвестиција које су у њих уложене претворене у купалишта хотела.

Ова радна организација је добила грађевинску дозволу за уређење поменутих плажа, где је на бази унапред одобрених и ревидованих пројеката, пристала уређењу и организацији тих плажа, уложила знатна материјална средства која представљају средства ове радне организације, (која се цијене на циј. 1.500. милиона ст. дин.) па се питамо ко има право да без сагласности ове радне организације и радних људи запослених у њој, пристава та средства?! Ко има право да без сагласности радног колектива рјешава његову судбину, судбину његовог радног мјеста и његових средстава за рад? Узгред речено, на поменутим плажама, које за сада организује ово предузете, је запослено циј. 50. људи, који остварују свој доходак, на основу средстава за рад; о којима је ријеч, однос са овом радном организацијом и питамо се ко има право да ове раднике запослене на овим радним мјестима лиши својих уставних права и права на рад, резултате свога рада, као и права на радно место.

На основу свега изложеног, извештавамо вас да нећemo дозволити да нам се нико мијеша у организацију плажа које смо ми привели намјени,

и то је апсурдна одлука коју је донојела Скупштина општине. Треба оштро реаговати на Одлуку која је некоректна јер, Општина не категорише плаже, као што то чине неке друге приморске комуне. „Они немају организације које обављају туристички промет. (Предлог Одлуке достављен одборницима).

— Дирекција за урбанизам и комунално стамбено послове нема довољно послса, а ни потребну зараду да подмири своје трошкове, поготово високе личне дохтке, па жељи овим путем да присвоји оно што је „Аvala“ стекла.

— Промјена власништва над једним основним средством не може се регулисати никаквим општинским одлукама, већ је то искључиво право власника, односно корисника средстава, „Спорно је и то што Општинска скупштина има жељу да доминира над плажама и да том доминацијом истисне „Аvalu“ из посједа истих“ — ово је рекао одборник Скупштине општине и члан Радничког савјета „Аvalе“. Треба захтјевати од Скупштине да „Аvali“ уступи плаже на неограђеној вријеме, како би се могле оградити, јер су преко инвестиција које су у њих уложене претворене у купалишта хотела.

Раније цитирани дискутант, — одборник објашњавајући начин доношења Одлуке, рекао је у закључку своје дискусије: „Напомињем и то, да на сједници Општинске скупштине, када је доношена ова Одлука, није био присутан ни један члан, односно одборник из „Аvalе“ и тај моменат указује на то, да се на неки начин „уграбило“ у доношењу ове одлуке на Скупштини на којој нијесу били присутни представници — одборници „Аvalе“, а и поменути моменат да Одлука није прешла кроз Савјет за привреду и финансије (он је

предсједник тог савјета), указује на тенденцију општинских органа за издејствовање овакве Одлуке“.

У записнику са ове сједнице се на крају констатује да су у дискусији узели учешћа и други чланови Савјета, који су се солидарисали са раније изнијетим мишљењима.

На основу оваквог става предсједник Радничког савјета и генерални директор предузете потписали су приговор на Одлуку. Приговор се потпуно ослања на ставове који су на сједници Савјета изнесени, па се цијени „економско-правна основност доношења те Одлуке..“ Кроз приговор је дат и предлог како ријешити питање плажа уопште, односно што би требало измијенити у појединачним спорним члановима Одлуке. Приговор је дат на 6 од укупно 17 чланова, колико их Одлука садржи.

Најкраје речено, „Аvala“ тражи да јој се уступе на неодређено вријеме све плаже у које је инвестирила средства, а тиме и право да самостално формира цијену услугу; да се прогласи ексклузивитет плаже „Могрен“, да се уведе купалишна такса која би плаћале све организације туристичког промета, чиме би су се стекло право уређивања плажа.

Генерални директор „Аvalе“ изразио је спремност да стави на увид сву документацију која се односи на плаже; колико је у њих инвестирила средства, колико је убрano средстава са плажа, те структуре трошења тих средстава. На крају је нагласио да је „Аvala“ у праву, да ће тражити остварења својих права над плажом, макар то морају рјешавати Уставни суд.

У идућем броју: **Како је питање плажа ријешено у другим приморским општинама?**

M. Радуловић

Хотел „Аvala“

ТРАГОМ НАПИСА У ПРОШЛОМ БРОЈУ

ЕХО СА ЈАЗА

Мост на ријеци спаја, односно одваја, доњогрбљска села од Будве. На овим гредама се сријећу интереси дјвију општина. Епилог се види: греде су у води и пролаз је онемогућен. Докле ће се чекати неко попуст?

— Прво проблеми наплате;

— За осам година никакве помоћи;

— Граница на мосту.

Побуђени написом из прошлог броја нашег листа, посетили смо камп ЈАЗ са жељом да чујемо мишљење гостију и одговорних другова о ситуацији на Јазу.

Срели смо Душана Чејовића радника овог кампа. Објаснили смо му разлог наше посјете и он нам је рекао:

— Нијесмо сједјели скрштених руку и прије писала у штампи о затварању овог кампа. Добро смо знали да ову сезону дочекујемо боље од предходних, али ипак неспремни. Нијесмо нашли на разумевање код свих органа који су одговорни да овај камп добро и успјешно послује. Примјера ради наводим случај са СО Будва која нам је у мају мјесецу обећала два милиона стarih динара, а уплатила нам је тек сад половину обећаног кредита. Тим новцем смо хтјели опремити камп санитарним уређајима у овој сезони. Међутим, сада је касно. Инспекција се појавила у тренутку када нијесмо у могућности да направимо ма какав већи подухват. Одмах смо ангажовали четири радника који стално чисте плажу и двије жене за уређење санитарних чворова. Највећи проблеми су купачи који масовно долaze суботом и недељом из Будве. Котора и других мјеста и за собом остављају хрипе папира и других отпадака. Сада у кампу има само 200 шатора, јер је велик број гостију отишao због невремена. Снабдијевање храном није проблем јер се све, сем меса, може добити у кампу.

Вода је ипак наш највећи проблем. Комунално предузеће из Будве нас је до сада снабдијевало водом по приступачним цијенама, али сада Ватрогаско друштво тврди да једино њихова цистерна одговара хигијенским усло-

вима, што проузрокује повећање цијене.

Напомињем да личне дохотке нећemo примати све док не уредимо, ко-лико-толико, камп.

Пошли смо према ријечи на крају плаже да би снимили овај предио. У овоме нас је омео мост. Били смо заустављени јер се преко ријеке није могло пријећи. Поново смо се вратили у рецепцију кампа и Чејовић нам је наставио причу, сад о срушеном мосту. Каже да је мост на граници између котарске и будванске општине. Ту на тим гредама, сријећу се интереси дјвију општина. У котарској општини кажу да је то будванска територија и да Будва треба да гради мост. Будвани, опет нећe да се замерају Котаринама и да отварају пут селима котарске општине која гравитирају Будви.

Разговарали смо са неколико посетилаца кампа Јаз, који лjetују ту више година, о условима камповавања и они су нам рекли:

ИБРАКОВИЋ ИСМЕТ ИЗ САРАЈЕВА,

Хигијенски услови су много бољи него претходних година, нарочито послиje озог писања у штампи, али то је само мало дло сног што би се могло урадити.

ТРУТНОВСКИ ЗАГОРКА ИЗ БЕОГРАДА

Ништа није боље него прошле године, али камп је на самом мору и за то долазим сваке године. Не би требало много урадити па да ово буде најљепши камп на Јадрану.

ГЛАДЕН ПИЕРЕ ИЗ ФРАНЦУСКЕ

Природа је овде дивна. Море, као мало где на свијету. Проблем су санитарни уређаји. Но то би се могло све довести у ред мало вишим ангажовањем.

С. Грегорић

В. Ђукић

Осам деценија читаонице у Петровцу

Године 1890. у ондашњој Кастел Ластви, данашњем Петровцу на мору, на иницијативу учитеља Јова Јавора и неколико напредних мјештана, долази до оснивања друштва Српске читаонице.

Новчана средства је добијало од исељеника, којих је тада највише било у Цариграду. У првим данима читаоница је била претплаћена на више новина и часописа. Примала је „Српски глас“ који је излазио у Задру, „Глас Црногорца“ са Цетиња, „Заставу“ из Новог Сада, „Босанску вилу“ из Сарајева, „Врач помагач“ хумористички часопис из Новог Сада и др.

Нешто доцније, поред поменутих, читаоница је примала и часопис „Народ“. Набављане су књиге српских писаца из Новог Сада и кола Српске књижевне задруге из Београда. За успјешнију дјелатност недостајале су погодне просторије, па се приступило подизању зграде за потребе читаонице.

Први свјетски рат привремено је прекинуо рад читаонице. Архива је уништена од стране аустријских власти. Похапшени су и стрељани неки чланови. По завршетку рата, бар неко вријеме, рад читаонице није био видан. Године 1933. друштвена зграда уступљена је на коришћење Општинској управи, али се сала и даље користила за потребе читаонице.

Послиje ослобођења, 1947. године, одржана је скupштина на којој је основана Народна читаоница и књижница „Мирко Срзентић“, назvana по студенту из овог краја, који је погинуо у демонстрацијама на Београдском универзитету.

Марко Тановић

Хотел „Маестрал“ у Пржном: сваким даном више гостију

Маестрал привлачи госте

Већ три сезоне хотел „Маестрал“ ради врло успешно. Прошле године, при kraju лjeta у здруженом предузећу „Свети Стефан-Милочер“ било је ријечи да се један од објекта остави отвореним за вријеме зиме.

Мишљења су била подијељена. Ипак, вјешти, уходи и провјерени угоститељи су ријешили да то буде „Маестрал“. Нијесу се преварили и пословање је било успешно. Најбољи је подatak да је за новогодишње празнике био испуњен до послеђњег мјesta. Већина тих гостију је остала 3–15 дана!

Послиje задовољавајућег пословања у току зиме и сезона је раније почела. У пред сезони хотел је био испуњен са 60% капацитета...

Данас је хотел „Маестрал“ испуњен и потпуно искоришћен, јер госту нуди све: отворен и покрiven базен, лијепу интимну плажу, супер модерни ресторани, услугу... Повремено на тераси гостују разни ансамбли и КУД. Све ово привлачи госта да поново дође. Група од пет гостију који долазе преко „Југотурса“ боравила је пет дана у „Маестралу“. Очарани љепотом и удобношћу које пружа овај хотел вратили су се истог дана из Дубровника и ако су имали намјеру да сљедећих пет дана проведу тамо. Ово је само један од примјера. Хотел је својим квалитетима обезбедио сталне госте. Добро пословање је најбоља реклами за „Маестрал“. Зато није ни чудо што сад у њему бораве представници великих туристичких и путничких агенција: директор „Транс-Европа“ и директор „Југотурса“. Они се врло похвално изражавају о квалитету услуга и комфорту хотела. Већ мјесец дана борави ту са својом екипом и режисер Вељко Булајић који снима нову телевизијску серију „Црна Гора“.

У разговору са Петром Врбицом, директором овог објекта, сазнали смо да приватне угоститељске кафанске као и ресторани друштвене исхране у непосредној близини хотела умањују промет. Добрим вољом и усаглашавањем интереса мјеста и хотела и ово се може ријешити. У периоду кад су у нашој земљи владале „велике богиње“, „Маестрал“ није имао губитака нити застој у раду.

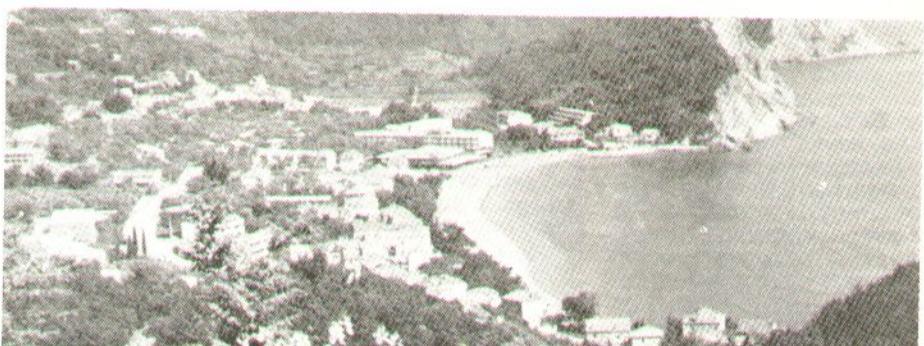
Овакво пословање је најбољи доказ да је наше поднебље погодно, да уз одговарајуће ангажовање, отварају туризам преко читаве године, а не 60–80 дана како је било уobičajeno.

Душан Ђурановић

Спомен дом у Петровцу

Зграда у којој је била смјештена управа прве комунистичке општине на Јадрану биће претворена у Спомен дом.

Савјет радног колективе Културног центра у Будви одобрио је средства за изградњу спомен дома у Петровцу. Већ је у изради пројекат адаптације зграде у којој је била смјештена управа прве комунистичке општине на Јадрану, која ће се претворити у Спомен дом. У оквиру Спо-

мен дома предвиђа се музејска поставка са прегледом развоја револуционарног покрета и НОБ-е, на подручју будванске општине, библиотека и читаоница, сала за друштвене просторије и биоскопска дворана.

Изградњом Спомен дома, Петровац ће напокон добити ову давно очекивану културну институцију.

РЕАГОВАЊА

ОДГОВОР ОДЈЕЉЕЊА ЗА УНУТРАШЊЕ ПОСЛОВЕ СО БУДВА

Одјељење за унутрашње послове СО Будва упутило је уредништву „Приморских новина“ одговор бр. 03—1223/1 од 4. 8. 1972. године на информације „Динамиташи против кампера“ и „Рибе ни за лијек“ и овај одговор објављујемо у целости, не упуштајући се у то да ли испуњава услове за његово објављивање сходно одредбама члана 36. тач. 5. и 6. Закона о штампи и другим видовима информација тј. да ли је одговор потписан од стране овлашћеног лица и да ли је написан на увредљив начин, јер сматрамо да ће потпуним информисањем јавности полемика остварити позитивне ефekte у отклањању једног великог друштвеног проблема.

Текст одговора гласи:

„У вашем листу бр. 2. од 2. августа 1972. године, објавили сте чланке: „Динамиташи против кампера“ и „Бележимо за размишљање — рибе ни за лијек“ — од аутора В. С. и В. Станишић. Ради практичног и истинитог информисања јавности молимо да у наредном броју вашег листа објавите следеће: Служба јавне безбедности, међу осталим пословима које обавља, предузима и разне мјере у циљу превентивног и реципроног дјеловања пре- ма учиниоцима кривичног дјела незаконитог риболова. Сем тога, предузимамо и друге радње у циљу проналaska лица која недозвољено кампују, која нијесу пријавила боравак, чиме дјелимично помажемо инспекцијама, а непосредно смо заинтересовани за пријављивање боравка са аспекта рада службе јавне безбедности. Ово је добро познато и редакциском колегијуму вашег листа а посебно вашем уреднику Димитрију

Јововићу, који је узгред бути речено судија за прекраје и који свакодневно са нама по овим питањима сарађује. Зато нас чуди да су неке чињенице из ових чланака тако постављене и не прој. рене да непосредно стварају сумњу код грађана. Ефикасности Службе јавне безбедности, па чак и извесни елементи клевете, да чувају реда и закона и није битно на који је начин риба уловљена, већ да је има јер су је толико жељни. Друга чињеница која је неистинита и произвољна, а коју је аутор чланка претурио као најважнију изјаву студената из Титограда — да је динамит бачен непосредно пред радницима јавне безбедности, те да они на ово нијесу ни скренули пажњу, већ наставили као неизначајно објашњење у вези недозвољеног кампирања, је из нама непознатих разлога тенденциозна, тим прије што аутор чланка није покушао

и преко нас установити чињенично стање.

Упознајемо јавност и о томе да Служба јавне безбедности перманентно врши контролу приобалног мора, како у току дана, тако и у току ноћи. Нијесу уочене такве појаве, које резултирају из чланака, — о наводном помору рибе 100 кгр., те о неким фиш-пикницима по обалама. И лаику је познато да ученилац оваквог кривичног дјела одмах напушта лице мјештана и уништава сваки траг како не би био идентификован. Међутим, стоји чињеница да се ова кривична дјела врше као и остало, те да Служба јавне безбедности није у стању да се сама овоме супротстави без адекватне помоћи грађана и других служби, што уосталом произилази из наведених чланака. Ово је првенствено познато аутору члanka В. Станишићу, као једном од представника извјештача јавности, те одговорном редактору Јововићу.

Обзиром на потпуно произвольне и неистините чињенице из члanka везане за раднике Службе јавне безбедности, захтијевамо да оне буду демантоване, или пак да се за њих пруже одговарајући докази, јер уколико би оне постојале као такве, постоје елементи кривичног дјела које се гони по службеној дужности. Ово тим прије што су неке чињенице прихваћене од лица која су прекршила одговарајуће законске норме и дошли у сукоб са органима гоњења, да би се њихове ријечи употребиле као средство за клеветање једне јавне службе. Миливоје Никчевић

Коментар редакције

Свесни смо тога, да сваки локални лист, уколико неби био „хвалоспјев“ или само билтен, мора тргјети често и неосноване критике, па да може доћи и до његовог гашења, тим прије што финансиси у сваком моменту могу ускратити финансиску поддржку.

Трудимо се да лист буде објективно средство јавног информисања али ћемо наставити са регистровањем негативних друштвених појава, па и по цијени реализовања пријетњи законским санкцијама, јер би у противном лист престао да буде сврсногодан.

Горка је истина да је лов рибе динамитом постао велики друштвени проблем и то не само на овом подручју, ту да су мјере које се предузимају у спречавању осаквог лова и неefikasne. Чињеница је да у нашем приобалном мору динамитом од јаза до Куфица често праве ненакnadivu пустош, да су флора и фауна скоро уништене, да је незнatan број регистрованих привредних риболоваца, а да се у угostiteljskim објектима приватног и друштвеног сектора риба убијена динамитом продаје на стотине юнитограма, спрема у фрижидерима и служби гостима. То је свима познато, сви причамо и указујемо на тај проблем, али синхронизоване друштвene акцијe нема, како

се и у самом одговору недвосмислено признаје.

Жеља писца члanka Владимира Станишића је била да укаже на то друштвено зло, а и одговорног уредника када је дозволио објављивање посменог члanka, те су на води у одговору да су чланци тенденциозни и клеветнички, произволни и немогу бити прихваћени, јер садржина одговора много више вриједи оним којима је утвђена, него што су чланци могли да увиједе раднике Јавне безбедности.

Не може се прихватити навод да је аутор члanka „Динамиташи против кампера“ био дужан првјерити чланака, а да се ради о рибари „Читалац у редакцији“ и о чланку који садржи изјаву ових грађана, без икаквог коментара аутора, и то на основу претходно утврђеног идентитета и датог упозорења на последице давања лажне изјаве, с тим што њихове изјаве онакве какве јесу, неби могле да прouzorkuju посебно узнемирење радника Службе јавне безбедности, обзиром да нијесу детаљне и конкретне у описивању било каквог њиховог пропуста у раду, већ само грижну савјести несавјених утамањивача рибљег свијета, њихових пријатеља и помагача којих није мали број и који онемогућавају њихово отkrivanje.

Ни у чланку

„Рибе ни за лијек“ чеманичег посебно увредљивог за раднике јавне безбедности, јер се ријечи „чувари реда и закона“ не могу поистоветити са радницима јавне безбедности. Изгледа да је чланак погрешно претumačen, јер је у законским прописима прецизно одреđeno ко су примарни чувари реда и закона што се тиче морског рибарства, и то рибарски инспекtori и рибарске страже, а секундарни радници свих осталих надлежних служби. Одговарном уреднику су познати сви усјеси Службе безбедности и сматра да радници ове службе, обзиром на њихов број, простор контроле и њену разноврсност, заслужују похвале, али исто тако сматра да контрола морског рибарства није ефикасна, не сумњајући да се остале контролне мјере на мору, од стране ове службе, не обављају еfikasno.

Надзор над спровођењем закона о морском рибарству треба да врше општински рибарски инспектори и то уз помоћ наоружане рибарске страже. У сусједним општинама је то учињено. Код нас није, али је то нужно уколико се жели еfikasna контрола морског рибарства. Риболовна друштва нијесу у стању тај надзор да врше.

КОД ВЕСНЕ ВУЛОВИЋ

Побједа живота и човјека

◇ Весна Вуловић гост хотела „Интернационал“

◇ Опоравак ће трајати до 31. августа

Весна на балкону хотела „Интернационал“

експорт“. И не само за њу; него и за мајку и физиотерапеута.

— Имам пуно понуда да будем гост. Многи ме зову и могла бих читаве године да будем гост. Овдје су ме људи примили и ја заиста немам ријечи да им се захвалим. Свуда сам окружена пажњом. Шетам. Била сам на Светом Стефану, а то је доживљаја за мене.

Гледамо, ову, изнад свега симпатичну дјевојку. Њена виталност, жеља и упорност су побиједили. Физиотерапеут Маја каже: — Весна је много снажнија од мене. Њена жеља за животом је огромна и она је вјерује, изненадила љекаре и све нас. Предвиђене етапе у лијечењу она је „прескаcala“ на наше опште задовољство.

Размишљамо о будућности ове дјевојке. О томе шта ће радити кад, ето, буде потпуно здрава.

— Мој хоби је летење, каже Весна. За стјуардесу је важно да буде комплетна и здрава личност. Имам понуду JAT-a да будем почасна стјуардеса. Једно је сигурно: најесен ћу уписати медицину. То је мој дуг према себи.

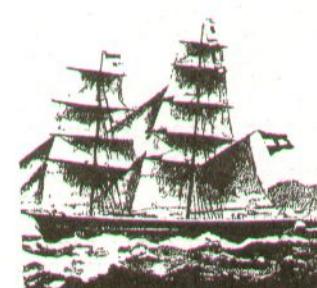
Весна је 31. јула први пут сјела у авион послије фамозног јануарског лета. Авионом ДЦ 9 (истим онаквим који је експлодирао изнад Чешких Каменица) стигла је на тиватски аеродром, а онда дошла у Будву, где ће остати до 31. августа, а можда и више, зависи од напредовања у лијечењу.

— Имам нешто да чујете, рекла је касније Весна. Отишла је за часак и вратила се са магнетофоном. Са траке је почела историја ваздухопловства и људских могућности... Огромна жеља за животом, срећа и одговарајућа медицинска помоћ успјеле су да побједе. Весна, за чију судбину се заинтересовао читав свijet, сасвим је нормална дјевојка и врло је близу потпуног оздрављења. Поплије одлaska са мора, вјероватно ће скинути стезник који носи на лежјама и тако нормално, као свака њена вршњачкиња у њу у ријеку шетајући у свом родном Београду. Весна насладила се са магнетофоном. Са траке је почела музика. Тиха, сјетна говорила је о удесу код Чешких Каменица. О срећи која је бљеснула у несрећи, Весна се подсјетила на своје другове и друкарице који су заувијек остали у Каменицама. У оку је засјала суза.

— Не волим 26. јануар. Њега нећу прослављати иако сам тада „други пут се родила“. Прослављам само 6. август, мој рођендан. То је сјутра. Дојите.

И заиста смо дошли. Са букетом црвених ружа. Весна је прослављала 23-рођендан у кући свог пријатеља доктора Шпира Будимира у Бечићима. Ту је био на одмору и Чкаља. Атмосфера, чинимна, домаћинска. Честитали смо јој. Била је раздрагана.

С. Грегорић
В. Ђукић

АНИКА СКОВРАН:

ТУРИЗАМ ОПЛЕМЕНИТИ КУЛТУРНИМ ЗБИВАЊИМА

За „Приморске новине“ говори АНИКА СКОВРАН — истакнути стручњак за средњевјековно фреско-сликарство

Молимо Вас дајте оцењују вриједности фреско сликарства у нашем крају?

Умјетност у Црној Гори, поготово стара умјетност, има веома значајних споменика, који су распрострањени по читавој Црној Гори, посебно дуж Приморја. Кад кажем Приморје, онда мислим на територију од Улциња па до Боке

Поред веома значајних трагова антике, изузетно је богат тај појас средњевјековним споменицима, од којих је не мали број укraшен фрескама, који сачињавају значајан споменички фонд Југославије. Својеврсна група споменика у Приморју, која до сада у цјелини, није била довољно истражена, односно проучавана, а морам рећи, нити сасвим заштићена, пошто мислим да заштита обухвата, поред осигурања споменика, његову конзервацију и његово публиковање као један посебан вид заштите, заслужује још већу бригу.

Мислим да је Завод за заштиту споменика културе Црне Горе до сада, у својим програмима рада, колико ми је познато, по-клањао пажњу заштити споменика на Приморју, али да ће свакако, ови споменици, оживљавањем Центра за културу у Будви и његов, очевидно опширији програм рада, који се првенствено везује за културне споменике прошlosti, учинити да ови споменици буду боље заштићени, приступачнији и да кажем познатији, пошто видим да су у програму и публикације ових драгоценых споменика.

Фреске у Приморју, посебно у Паштровићима и Грбљу, које су рад домаћих мајстора, имају својеврсну драж и извјесну специфичност, како у иконографији тако и у сликарском извођењу, те у естетском смислу чине једну веома занимљиву цјелину, које знатно обogađuje наш фонд зидног сликарства уопште. Дјела па Страхиње из Будимља, мајстора Радула, чланова сликарских породица Димитријевића-Рафаиловића, сликара Максима Тујковића, Тодора Вуковића и других, представљају посљедњи ехो византијске и stare српске умјетности, који је одзвањао у оази маштовитих, и наивних сликара са урођеним смислом за јарке боје — потпуно

изван животних токова европске умјетности.

Ангажовани сте на преношењу манастира Пиве како теку радови?

Што се тиче Манастира Пиве и његовог преношења, прије свега морам да кажем, да ми је веома жао што је дошло до тога. Пива је као Абу Симбел жртва технике, јер се она премјешта ради изградње хидроелектране Мратиње. Мислим да је, с друге стране, то један изузетан подвиг, далеко компликованији од Абу Симбела, где се углавном постављало питање примјене физике и хидраулике при премјештању огромних камених маса. Фреске у Фарасу које су тамо скинуте, или код нас у Добринцу, на Требињици, представљају посљедње издanke ове врсте посла, у знатно мањим размјерама.

Пива је до недавно била, може се рећи, не такнuta, изванредно сачувана, са својих, око 1300 m² фресака, иконостасом и цјелокупним покретним споменичким материјалом, а посебно је велика штета, што се она губљењем свог првобитног положаја, изузетно лијепог, уствари лишава историјског свједочанства које сам амбијент пружа о њеном настанку. Подигнута је у тешким временима, под Турцима, изузетним залагањем, те је утолико већа штета што се Пива преноси.

Код нас је иза рата прва велика школа, за специјализацију на плану заштите споменика укraшених фрескама била рестаурација Свете Софије охридске. То је била прва велика југословенска акција, практична школа за конзерваторе, и ево 20 година послије тога, у Манастиру Пиви се понавља случај, са далеко текшим конзерваторским подухватом — скidaње и поновно враћање фресака на зид. То је изванредна, јединствена школа, у којој учествују, поред наших најбољих ветерана, и млади конзерватори, а и многи инострани конзерватори су изразили жељу да узму учешћа у раду, како би им се пружила могућност усавrшавања, јер се премјештање споменика, срећом, не догађа често у свијету.

Ви сте аутор монографије о Пиви. Кад ће се књига појавити?

У најскорије вријеме, а мислим да ће издавач бити „Обод“. Морам истаћи да је усљед премјештања споменика то веома одговоран и деликатан посао. Монографija при-

казује Пиву у извornom изгледу, па је то један вид њене конзервације.

Што за вас емотивно значи пренос Пиве?

Велико скрњављење. Мислим да је то изузетна штета. Пива је један од ријетких споменика, који је прошао вјекове нетакнут, и жао ми је, да кажем, што је нашој генерацији пало у дио да га премјешта. Желим да то буде посљедње премјештање неког споменика.

Ви радите у Галерији фресака у Београду. Као могућности постоје за сарадњу Галерије са Културним центром у Будви?

Галерија се бави изучавањем и пропагирањем фресака у Југославији и свијету, и пошто Галерија има велику антологијску збирку копија наших најљепших фресака, која је обишла главне градове Европе и Америке, а с обзиром да су у Будви саражене хале Јадранског сајма, могла би да се приredi једна монументална изложба фресака, која би у току сезоне овом дијелу свијета пружила могућност да се упозна са овим значајним културним тековинама, и можда охрабрила одушевљене гледаоце да крену у брда да потраже оригиналне. Та, изложба би, уз сличне које се овде већ одржавају, употреби културне потребе Будве, која доживљава свој препород. Паштровски и грбальски споменици укraшени фрескама, који представљају посљедње издanke ове умјетности, били би уз антологијску изложбу фресака од XI до XV столећа, боље сагледани.

Поред изложбе фресака са сарадњом са Културним центром у Будви могла би се одвијати и у области испитивања и снимања споменика укraшених фрескама на будванском подручју и њиховог публиковања.

На крају, желим да кажем да сам као члан Комисије која је прије неколико година разматрала развој културних институција у Будви, пријатно изненађена, не толико већ постигнутим резултатима, колико чинјеницом да су некадашње замисли које су дugo изгледале само као лијепе жеље почеле да се остварују. Веома лијепо адаптирана зграда Умјетничке галерије са простором за изложбу античке збирке Будве и сталну изложбу модерног сликарства. Посебно ме обрадовало што је прва припремљена изложба и симболично врло прикладна — управо отворена изложба бококоторских икона из Народног музеја у Београду. Затим већ остварени Дани музике на Светом Стефану и Ликовни сусрети у Будви — у припреми. У Културном центру осјећа се један нов дух полета. Ту сам срела људе који сарађују на новим значајним пројектима о којима се још чути.

У садашњем повољном тренутку процвата Будве, Културни центар има важан и тежак задатак да брзе токове туристичке изградње оплемени културним збивањима и његовањем споменика прошlosti, јер Будвани су се одувијек поносili културним наслеђем.

Л.

ПРВА ИЗЛОЖБА У НОВОЈ ГАЛЕРИЈИ

Иконе бококоторске школе

Изложбу „Бококоторска иконописна школа“ организовали су: — Народни музеј Београд и Културни центар Будва.

Захваљујући једној ријетко корисној иницијативи двију културних институција — Народног музеја из Београда и Културног центра из Будве, Будванима и њиховим многоbroјним гостима ових дана се пружила прилика да се поближе упознају са богатим културним наслеђем иконографске умјетности, која се на подручју Боке и јужног дијела Црне Горе, од краја XVII до почетка XIX вијека развијала и упркос свим разарањима, пожарима и крађама, до данашњих дана сачувала.

Изложба „Бококоторска иконописна школа“ која је 6. августа отворена у Модерној галерији у Будви, само је дио богате збирке од око стотину иконостаса, преко хиљаду икона и фресака из великог броја цркава, што је потомству у наслеђе остварила стара сликарска породица Димитријевић-Рафаиловић из Рисна, у којој се сликарство преносило са оца на сина и унука у трајању од једног ипо вијека.

Пред дјелима ових познатих бококоторских сликара из средњег вијека која су уједно и једина свједочанства о њиховом рођењу, школовању, животу и појединачним судбинама, са дивљењем застјају ових дана туристи из цијеле наше земље и свих крајева свијета, очарани живим сјајем боја којима су ови чуvenи мајстори разбили неке устаљене иконографске схеме уносећи нове, до тада неуobičajene детаље ведрине, у којима су чак и сцене мучења светаца лишене тежине и озбиљности, изазвале радозналост и неку врсту забаве код савременог посматрача. Посебни чар мајстора бококоторске школе представља то, што су у своје слике унијели сјајну палету боја приморског растиња и пејзажа.

Изложба икона бококоторске школе представља почетак једног дугорочног програма међурепубличке сарадње која се одстварује кроз контакте између Народног музеја из Београда и Културног центра из Будве. Ово је прва од низа културних манифестација, која ће бити приказана у више мјesta у Црној Гори. Постиже Будве изложба ће се организовати у Котору, Херцег-Новом, Цетињу и Титограду. Изложбу финансира Градски фонд за међурепубличку сарадњу града Београда. У току 1973. године предвиђа се велика археолошка изложба „АНТИЧКА БУДВА“ која ће бити аранжирана из фонда експоната којима располаже Народни музеј града Београда и Археолошки музеј из Будве.

В. Станишић

УЗ АКЦИЈУ „МЕЂУНАРОДНА ГОДИНА КЊИГЕ“

ПРВИ ПРИЛОЗИ ЗА ДЈЕЧЈУ БИБЛИОТЕКУ

Основна заједница образовања Будва и школа „Стјепан М. Љубишић“ приложили 2,5 милиона.

У оквиру акције „Међународна година књиге“ која се под паролом „КЊИГА ЗА СВЕ“, у оквиру ОУН-а спроводи у свим земљама свијета, на подручју будванске општине одвија се жива активност. Пристижу и први прилози за набавку књига и опреме за дјечју библиотеку у Будви, која треба да почне са радом почетком наредне школске године — у септембру.

Основна заједница образовања Будва приложила је 2 милиона динара за набавку опреме, а

Основна школа „Стјепан М. Љубишић“ 500.000 динара за набавку књига. Очекују се прилози и других радних организација, установа и појединачна.

Поред обавезне школске лекције, Дјечија библиотека у Будви распологаје и ширим избором литературе неопходне за свестрано формирање личности. Са дјечем се практиковати разноврсне форме и облици рада, (секције, такмичења и сл.), а новина ће бити и то што ће дјеца имати и слободан приступ књижњем фонду. Читав рад ће се одвијати под надзором стручног лица и по захтјевима савременог библиотекарства. Свечано отварање Дјечије библиотеке очекује се у септембру. Б.

СА ИЗЛОЖБЕ КЕРАМИКЕ ДРАГОЉУБА АЦИЋА

Разбокорени живот

У Будви је 3. августа отворена самостална изложба керамике младог умјетника Драгољуба Ацића. Ацић је рођен на Цетињу 13. јула 1941. године. Школу примијењене умјетности је завршио у Новом Саду, а Академију примијењених умјетности у Београду 1969. године у класи професора Ивана Табаковића. Сада живи и ради у Новом Саду. До сад је имао двије самосталне и дванаест групних изложби, од којих двије у иностранству. Ацић је до сада имао и неколико студијских путовања, као и више награда од којих су значајније награда УЛУПУС-а 1971. г. на Мајском салону у Београду и прва награда за керамику 4. април у Београду.

Навешћемо неколико ријечи др. Драшка Ребјепа о сликарским квалитетима овог талентованог умјетника: „Може се без претјеривања рећи да Ацићева скulptura својим пулсацијама живота, својим треперенима изнутра и најзад, својим развијеним ферментима новог стварања живота и света исказује његову првостепену јамјеру да мит о води, Посједону, хомерским временима и затвореним просторима епа и легенде, бајке и предања искаже не глином, већ раскошним обичајем једне нове ватре, али свакад ватре стварања.“

C.

ПОСЛИЈЕ УТАКМИЦЕ

Награде најбољим

„Приморске новине“ наградиле најбоље играче из обије утакмице.

Наш лист је желио да прву међународну утакмицу у Будви нечим обиљежи и учини пријатним поподне у базену хотела „Интернационал“ где су се састале најбоље селекције Југославије и Италије — јуниори од 18 и од 20. година. То је и урађено. Награђени су најбољи појединци утакмице репрезентације до 18 година и репрезентације до 20 година. За ту прилику је био одређен специјални жири за избор најбољег играча. Жирију је председавала Весна Вуловић, која се налази на опоравку у хотелу „Интернационал“ и која се јадо одазвала позиву нашег

листа. Осим ње жири су сачињавали: Желько Медин, члан удружења клубова прве и друге савезне лиге, Мишко Франета, комерцијални директор Хотелског предзећа „Авали“, Љубомир Борета предсједник СОФК-е и уредник наше спортске преврке Саво Грговић.

Након завршетка обије утакмице, свечна су проглашени најбољи играчи којима је Весна Вуловић, честитajući им, предала пригодне поклоње. Најбољи играч у првој селекцији био је Италијан ЂОВАНИ РУСО, а у другој наш репрезентативац, члан — дубровачког „Југа“ ДУБРАВКО СТАНИЧИЋ. Ову свечаност су пратиле камере београдске и титоградске телевизије.

Обавјештење

Моле се грађани да измире своје пореске обавезе из ранијих година до 30. IX 1972. године, јер ће у противном против истих бити предузете мјере принудне наплате, а њихова имена бити публикована пре које представа јавног информисања.

УПРАВА ПРИХОДА
СО БУДВА

Спорти

СА ПРВЕ МЕЂУНАРОДНЕ УТАКМИЦЕ

ДОБАР ВАТЕРПОЛО

— У првој утакмици снаже изједначене, у другој Југословени бољи.

— фер и спортска борба на базену хотела „Интернационал“.

Сни који су се 2. августа нашли на отвореном базену хотела „Интернационал“ сигурно неће зајалити. Дизно сунчано поподне, добра организација и што је најважније добар ватерполо, били су доступни гледаоцима. Једина мала сјенка у свему, било је кашњење ватерполиста, који због неизоде на путу за Будву, нијесу стigli у заказано вријеме. То је поправљеном одличном игром карактеризирано, а нажалост, Будвани немају прилику да гледају.

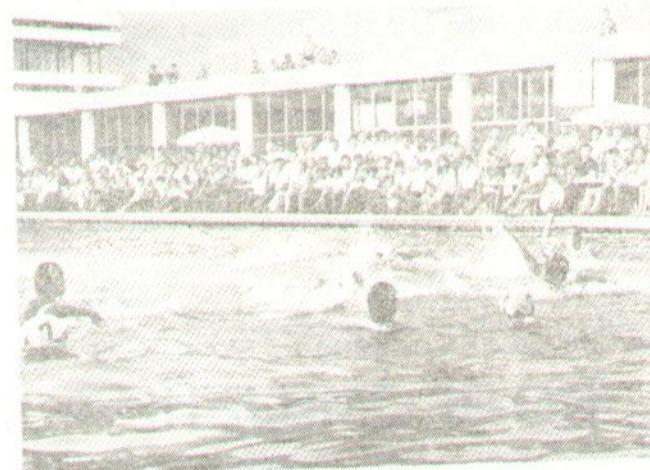
Састале су се репрезентације Југославије и Италије од 18 и до 20. г.

ЈУГОСЛАВИЈА — ИТАЛИЈА 5:3

Базен хотела „Интернационал“. Гледалаца 500 Судија Гамби (Италија) стријелци: 1:0 Гопчевић, 1:1 Ланзони (искључен Шварц), 2:1 Билић (искључен Роси), 3:1 — Шварц (искључен Русо I) 3:2 — Роси (искључен Фраделић), 4:2 — Поповић (четвртац), 4:3 — Роси (четвртац) 4:4 — Русо II, 5:4 — Гопчевић (искључен Пироне), 5:5 — Русо П.

Југославија: Рајевић, Малавашић, Гопчевић, Шварц, Поповић, Будеша, Билић, Врдољак, Фраделић, Габрило, Видац.

Италија: Гандолфи, Русо I, Пироне, Русо II, Малвестити, Паини, Казанова, Росси, Лациони, Фери, Бертарели.

Млади ватерполисти Југославије и Италије су 18 година загријали се неколико стотина Будвани и страних гостију који летеју на Црногорском приморју. Била је то врло жива утакмица, пуна темпа, пливања и удараца на гол. Југословени су били уђедљиво бољи у II четвртини а Италијани у посљедњој. Игра је углавном била изједначена и резултат у потпуности одговара. Судија Гамби је био одличан, Најбољи појединач био је Италијан Ђовани Русо. Од наших, Гопчевић, је био одличан.

ЈУГОСЛАВИЈА — ИТАЛИЈА 5:3

Базен хотела „Интернационал“. Гледалаца 500. Судија Јовић (Сплит).

Стријелци: 1:0 — Станичић, 2:0 Станичић (искључен Палма), 3:0 —

Мустур (искључен Фондели), 4:0 Станичић (искључен Кастаноља) 4:1 — Кастаноља (искључен Полић) — 4:2 — Скољамиљо (искључен Га-

ран) 5:2 Дружејић (четвртац) 5:3 Фондели.

Југославија: Томић, Мустур, Станичић, Трумбић, Лозица, Полић, Дружејић, Уљаревић, Гаран, Франковић, Качић.

Италија: Пиро, Кастаноља, Крискуоло, Реџано, Скољамиљо, Палма, Фондели, Олеаце, Симеони, Колина, Панерау.

У другој утакмици млади ватерполисти Југославије до 20. година, славили су победу. Одлучну предност стекли су у првој четвртини у којој су готово декласирали противника. Слављеник Станичић, који је играо 25. утакмицу за младу репрезентацију, био је нездаржива. С лакоћом је пливао и постизао голове. У наставку су Југословени попустили па се водила равноправна борба. Италијани су тада смањивали резултат, али побједа наше репрезентације није долазила у питање.

С. Грегорић

ОБЕЋАНИ ИНТЕРВЈУ

Цајић за „Приморске новине“

Док су се његови другови купали у зноју на утакмицама. Летње лиге шампиона, капитен државне репрезентације и „Црвени звезде“ Драган Цајић краје је сунце на прелим плажама будванске ривијере, тачно двије недеље. Прослављеног репрезентативца и лијево крило репрезентације свијета, окруженог бројним симпатизерима, затекли смо на бившој Краљичној плажи у Милочеру. Преплануо од сунца, опружен на пијеску, популарни Цаја читава је новине. Извјештај са „Мече стотећа“ у Рекјавику толико га је окупирао да нас није ни примијетио све док га нијесмо потапали по рамену.

— Волим и ценим Спанску, навијам свим срцем за њега, али изгледа да му се црно пише. Фишер је феноменalan и сигурно ће побиједити — каже Цајић.

— Ако ће бити побједник лиге шампиона?

— Сигурно: „Звезда“ јер је најбоља. Шансу има и „Сарајево“. А будући државник првак?

— Новог шампиона треба тражити међу до садашњим побједницима, где је „Звезда“ опет најближа титули.

Какво је појачање Чачанин — Дробњак?

— Нисам га гледао, али слушар је добар, кад га је Милићанић позвао под „Црвенобелу“ заставу.

„Партизан“ са Цветковићем?

— Знатно јачи, али ће талентовани Нишлија морати на дјелу да докаже да онолико ангажовање управе, његовог садашњег клуба није било узлудно.

Драгана Цајића упitali smo затим шта мисли о шансама наше репрезентације у квалификација ма засвјетско првенство.

— Реално гледајући боли смо и од Шпанца и од Грка. Вјерујем да нам овога пута неће измаћи пласман међу 16 најбољих екипа на свијету. По својему знању ова генерација југословенских фудбалера то, уосталом, и заслужује. О својим плановима (продужење уговора са „Звездом“ војска, одлазак у

инострство) Цајић није желио ништа да каже.

— Има времене за све, одмахује главом популарнији, један од најбољих фудбалера који смо имали, Драган Цајић, за многе је југословенски краљ фудбала.

Шта Вас привлачи сваког лета у Будву?

— У Будви имам пуно пријатеља. Привлачи ме и сама природа — прекрасне плаже и бистро море. Овде се најбоље одмарам.

В. Станичић

7

ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ НАШЕГ КРАЈА

ШКОЛА СТАРА 300 ГОДИНА

Недалеко од Светог Стефана налази се манастир Прасквица. Основан је почетком XV вијека. У склопу манастира налази се кућица у којој је, прије триста година, била прва основна школа. Учитељи у њој, све до 1875. године, били су калуђери овог манастира.

Данас овдје постоји истурено одјељење Будванске основне школе која носи Љубишине име.

ИЗ СТАРИХ ЗАКОНА

КО ПРОМИЈЕНИ ТОК ВОДЕ...

ССХI ПОГЛАВЉЕ
о току воде

Наређујемо да тамо где је у старо вријеме текла ријека зле-нац и поток или било каква вода, тим истим током мора тећи и даље. Ко учини противно плаћа казну од 4 перпера, од чега половина припада општини а половина ономе ко се жали.

РЕКЛИ СУ

ДА САМ ОДБОРНИК...

На питање „што би урадили да сте одборници у Скупштини општине Будва“ рекли су:

Миодраг Петровић-Чкаља

Прво бих промијенио вријеме, а затим канализацију, па кафане, јер ми личе на студентске мензе непосредно послуже рата.

Жика Живуловић-Серафим

Имао бих много тога да урадим и доставићу вам списак.

Никола Каровић

Прво бих уредио улице, јер се од силних рупчага не може ни до општине доћи, а камо ли негде друго.

Будва је згодно место за организовање неког фестивала забавне музике и то треба искористити.

Мирјана Барјактаревић

Створила бих неколико диско клубова, јер музичка омладина нема гдје да се скupља. То је одличан вид забаве.

ПО БУДВИ ТАМО И ОВАМО

Чкаљине жаоке

ЛОЗОВОД

Жика Живуловић Серафим дошао је на отварање новог водовода у Пржном, јер је погрешно прочитao пла-кат који је обавјешта-вао о свечаности. Одријечи водовод мислио је да је лозовод. Све у свему није се преварио — вратио се „мокар“ са свечаности.

*

ЧКАЉА, ЖИКА И ГУЛАШ

Чкаља и Серафим су стари гости кухиње Ни-ка Машова. Послије једног ручка Чкаља нам се похвалио да није појео такав гулаш од када је престао да се храни у студентској мензи. Же-на га је опоменула да није лијепо кудити пријатеље, на што јој је ре-као: Нијесам ја Сера-фим, па да пипнем добро кад мухте поједем.

*

ДАЛТОНИЗАМ

Један новинар, неопре-зно је наступио код Чкаље питајући га за-што носи стално прве-ну мајицу на одмору. Чкаља је одговорио: „Мислио сам да су би-кви далтонисти“. С. Г.

СА РАЗНИХ МЕРИДИЈАНА

БРЖИ ОД РАЧУНАРА

Совјетског инжењера Јосифа Прикоткова наз-вали су „Човјек са елек-тронским мозгом“, јер је у стању да за неколико тренутака напамет изврши било коју рачунску операцију са пет цифара. Није ни то све. Довољно је да погледа страницу књиге, и да текст доста вјерно понови и чак каже колико има слова у сваком реду. Недавно су инжењера позвали у Москву да се такмичи са компјутером. За рјешавање једног врло компликованог проблема, напамет, инжењер је утрошио седам минута. Робот га је побиједио, али само за неколико секунди.

— Велико је питање да ли би „Човјек са електро-ним мозгом“ брже изра-чунао колико кошта 673 грама јунећег меса, него рецимо неки будвански месар.

ДИЗАЊЕ СУКЊИ

Извјесни 23-годишњи зидар из Кордове се забавља на чудан начин. Он је у трговини задиза-сукње домаћицама док су куповале намирнице. Због тога је ухапшен.

— Будвански трговци су лијепо власпитани, они се не баве таквим глупо-стима. Умјесто сукњи они дижу цијене и за то не-мају никаквих неприли-ка, а камоли да буду хап-шени.

ПИСМО УРЕДНИШТВУ

Уредништву једног не-дељника у Лос Анђелосу читалац је писао: „Молим вас да ли ми ваш психолог експорт може објаснити значење сна који ме износи у ноћ протони. Санам, да сам поново не-женъ“ Психолог му је одговорио: „То значи да свакојутро устајете ок-рутно разочарани“.

— То му дође као кад би неки Будвани сања-да су пла же његовог гра-да чисте од катрана.

НАКИТ ЗА НОС

Сљедећи јувелирски новитет биће прстене и скупоцјене наушнице, који ће се носити о носу. То припрема једна позна-та јувелирска фирма из Есена.

— Џаба јој напори. Будвански филиграни су то давно измислили. Они праве накит којим своје купце вуку за нос. Накит је израђен од „правог“ сребра које има ма-ну да само оксидира. Да ли инспекција може изра-дити нешто за њих?

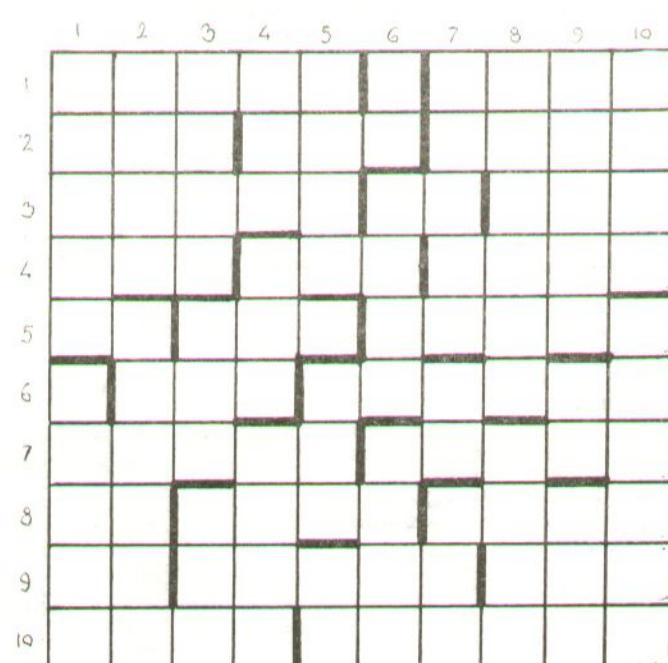
Прави претплатник наших новина Митар Суђић из Београда.

ИСПРАВКА

У прошлом броју листа на првој страни испод фотографије по-грешно стоји снимио Н. Шуљак, а треба снимио Вукосав Ракочевић.

Наградна укрштеница

НАГРАДУ ДАЈЕ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР БУДВА
ТАЧНА РЈЕШЕЊА СЛАТИ ДО 22. 8. 1972.

Водоравно: 1. Јејепотица Јадрана — ознака за сјевер (интернац.) — брдо код Будве. 2. Ријечно острво — сат — бисер Воке. 3. Пловни објекат — неопходан зачин — црногорска лука. 4. Туристички центар у Шведкој — земљишта — јединица за електрични напон. 5. Знак за церијум — острво на Јадрану — љетовалиште у Истри. 6. Приједлог — туристичко мјесто на Скадарском језеру — ријека у Македонији. 7. Мирис — центар најљепшег јадранског залива. 8. Вода (франц.) — „невјеста Јадрана“ — црно му и тјело и душа. 9. Спјев — укусна морска риба — велика сила. 10. „оне па цио свијет“ — „види га па умри“.

Управно: 1. Брдо изнад Петровца — освјежавајући напитак. 2. Пуч — један континент. 3. Тара (мно-жина) — обала, ријека (шпан.) — четинар. 4. Име ге-нија из Трибића — пустиња у Азији — хвали се али се држи краја. 5. Језеро у СССР-у — друго слово азбу-ке — свако би га радио јео, али — приједлог. 6. При-једлог — морска риба — санитарни уређај. 7. Пусте на-де — туристичко насеље код Петровца — славни вијет-намски ратник. 8. Установици крај код Будве — аутор „Ослобођеног Јерусалима“. 9. Познати хотел у Будви — упитна замјеница — појава на мору. 10. Залив у Медитерану — нације.

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ ◇ Уређује редакцијски колегијум: Димитрије ЈОВОВИЋ (одговорни уредник), Саво ГРЕГОВИЋ, Владимира СТАНИШИЋ, Милутин РАДУЛОВИЋ, Владимира МАРКОВИЋ (технички уредник), ◇ Фотографије: Милорад ТОДОРОВИЋ ◇ Издавач: Културни центар Будва ◇ Адреса редакције: КУЛТУРНИ ЦЕНТАР „ПРОМОРСКЕ НОВИНЕ“- БУДВА Телефон: 28-241 ◇ Штампа: Издавачко-штампарско предузеће „ОБОД“ — Цетиње ◇ Претплата: Годишња 24, полугодишња 12 динара: за иностранство двоструко ◇ Рукописи се не враћају